

UPUTSTVO ZA UPOTREBU I ODRŽAVANJE TERENA ZA SPORT SA VEŠTAČKOM TRAVOM

Ovo uputstvo sadrži i opisuje dnevno i periodično održavanje terena sa veštačkom travom (u daljem tekstu „teren“) kao i povremene manje popravke koje zahtevaju posebne procedure. Održavanje veštačke trave je manje zahtevno od održavanja prirodne trave.

Sledeći postupci doprinose očuvanju vašeg terena:

- održavajte teren čistim od svih stranih predmeta.
- održavajte prostor oko terena čistim od otpadaka, blata i prljavštine.
- zabranjena je upotreba patika sa metalnim kramponima ili šiljcima.
- obezbedite kante za smeće.
- zabranite pušenje i unošenje hrane i pića na teren, postavite znake za navedeno.
- zabraniti ulazak životinja na teren.
- manje štete se moraju odmah popraviti.
- pridržavajte se procedura za upotrebu, održavanje i čišćenje terena sa veštačkom travom.

Početni period

Nakon završene instalacije, teren od veštačke trave sa gumenom ispunom zahteva više nedelja korišćenja i uticaj vremenskih uslova da bi se postigla optimalna površina za iganje. U tom periodu materijal za ispunu pravilno sleže do najboljeg nivoa za igru, a time se postiže idealna elastičnost i igrivost terena. Ovaj period varira u zavisnosti od vremenskih uslova, intenziteta upotrebe i osobina sistema.

Čišćenje i uklanjanje mrlja

Kiša je vaš najbolji čistač. Ona čisti vlakna od treseta, prašine, polena i zagađivača iz vazduha.

Međutim, najčešće čišćenje koje je potrebno terenu je uklanjanje otpadaka deponovanih od strane korisnika i gledaoca na događajima koji se održavaju na terenu. Zato je najbolje obezbediti kante za otpatke u dovoljnom broju. Veoma je važno da teren od bude proglašen NEPUŠAČKOM zonom.

Uklanjanje krupnih otpadaka kao što su papir, hrana, lišće i slično treba vršiti u što kraćem roku i posle svakog događaja.

Uklanjanje sitnih otpadaka treba vršiti po potrebi, 3-4 puta mesečno tokom učestale upotrebe.

Treba voditi računa da ne dođe do prosipanja ulja, masnoće i abrazivnih tečnosti jer to može oštetiti i obezbojiti vlakna veštačke trave.

Polietilenska vlakna su izuzetno otporna jer ne upijaju vlagu, tako da su mrlje na veštačkoj travi zapravo ostaci od stranih materijala koji se blagovremeno trebaju ukloniti. Većina tih ostataka se može ukloniti vodom i deterdžentom, a za to je najbitnija ažurnost jer ih je mnogo lakše očistiti kada su sveži nego kada se osuše i stvrdnu.

Vodene mrlje se najbolje uklanjaju toplim rastvorom neabrazivnog deterdženta.

Tipične vodene mrlje su mrlje od piva, kafe, sokova, čokolade, mleka, kečapa i slično.

-uklonite četkom stvrdnutu mrlju

-obrišite to područje deterdžentom i vodom

-isperite površinu čistom vodom da biste uklonili tragove deterdženta

-osušite peškirom ili krpom ako je to potrebno.

Za uklanjanje tvrdokornih mrlja možete upotrebiti 3% rastvor amonijaka u vodi, umesto deterdženta za domaćinstvo.

Životinjski otpad uklonite odmah sa terena, a mrlje od istog možete neutralisati mešavinom belog destilovanog sirćeta u jednakoj količini vode. Posle čišćenja temeljno isperite vodom.

Ostatke od gume za žvakanje isprskajte sprejem sa freonom (za čišćenje tepiha) ili koristite suvi led.

Obavezno nakon toga fizički odstranite gumu za žvakanje iz veštačke trave.

Mahovine i gljive možete ukloniti 1% rastvorom vodonik peroksida u vodi i sunđerom. Posle čišćenja temeljno isperite vodom.

Sneg i led nisu štetni za veštačku travu i generalno ih treba ostaviti da se sami otope. Nekad je potrebno očistiti teren od snega i leda kako bi bio spremjan za planirani događaj, te je zbog toga neophodno da se teren očisti kako bi se smanjila verovatnoća gomilanja novog snega i leda.

Prevencija od gomilanja leda je veoma važna jer se led teško skida. U tu svrhu se koriste mašine za čišćenje snega i raspršivači snega. Ako je sneg suv i praškast može se ukloniti korišćenjem rotacionih četki ili uz pomoć raspršivača snega. Sneg se može čistiti i plugom za sneg koji ima gumene završetke.

Pri tome treba voditi računa da sneg uklonite u slojevima, podesite plug na pravilnoj visini da ne dođe u kontakt sa površinom terena, sakupite sneg na jednu gomilu i utovarite ga u kamion, a preostali sneg uklonite raspršivačem ili plugom za sneg sa gumenim završetkom. Led se može razbiti pomoću malih ponderisanih valjaka za travnjake, a uklanjanje se vrši po proceduri koja je gore navedena.

Ne koristite kuhinsku so, kamenu so, kalcijum hlorid, amonijum nitrat ili druge korozivne i toksične hemikalije koje tope led. Njihova upotreba može biti štetna za igrače i teren.

Na opremi za čišćenje snega koristiti samo pneumatske gume, gume sa lancima se nikada ne smeju koristiti, a opremu ne ostavljati noću ili na duži vremenski period na terenu.

Tipične popravke

Oštećenja od cigareta su veoma česta u slučaju da se prisutni ne pridržavaju zabrane pušenja.

Generalno cigareta će otopiti vrhove vlakana. Koristite četku kako bi razdvojili vlakna.

Ukoliko četkanje ne razdvoji vlakna isecite pažljivo vrhove istopljenih vlakana pa ponovo iščetkajte.

Ulegnuća na terenu su mesta gde je nivo ispune niži nego što je nivo na terenu. Ta ulegnuća se uglavnom otkrivaju nekoliko nedelja nakon instalacije terena. Ova mesta se ne mogu videti, ali se mogu osetiti kada se korača po terenu. Da biste ovo ispravili uradite sledeće:

-pređite četkom preko celog terena(ovo je najvažniji korak),

-pronađite ulegnuće i popunite ga sa malo gumenog granulata, a zatim iščetkajte.

Intenzivna i česta upotreba određenih delova terena, kao što su delovi sa kojih se zadaju udarci, mogla bi dovesti do remećenja ispune. Kada je reč o terenima za fudbal to su najviše:

- prostor ispred gola
- centar terena
- mesto za izvođenje kornera.

Da bi se obezbedila ujednačenost ispune preporučujemo da se ispuna koja je iskliznula sa svog mesta zameni na sledeći način:

Pre nego što počnete sa ravnanjem ili dodavanjem ispune pobrinite se da i teren bude što je moguće suviji.

Korak 1: Uz pomoć četke sa krutim, gustim vlaknima ili baštenskih grabulja sa metalnim zubcima zgrnite vlakna u delovima u kojima je potrebno obaviti zamenu ispune kako biste uzdigli poravnata vlakna.

Korak 2: Uz pomoć širokog, ravnog ašova nanesite i rasporedite potrebnu količinu ispune ravnomerno po čitavom delu u kome je došlo do osiromašenja ispune. Ispunu treba rasporediti u finim slojevima kako bi se sprečilo poleganje vlakana što bi otežalo vaš posao.

Korak 3: Učetkajte ispunu u veštačku travu četkom sa krutim, gustim vlaknima.

Korak 4: Ponavlajte Korak 2 sve dok ne postignete pravilan nivo ispune (10 do 15 mm vlakana je vidljivo). Kada se postigne ovaj nivo blago pređite četkom preko tog dela kako biste se pobrinuli da ispuna legne u ogoljena vlakna. Ako taj deo terena bude tamniji blago zalivanje bi trebalo da ukloni eventualno zaostali statički elektricitet izazvan četkanjem vlakana. Ako ste prinuđeni da dodajete ispunu na ovim delovima terena dok pada kiša pređite četkom preko veštačke trave primenjujući gore navedeni postupak i navlažite ispunu nakon što je prostrete po relevantnim površinama. Ovo možete učiniti koristeći ili kantu za zalivanje ili crevo kako biste omogućili mešavini da se slegne u veštačku travu. Mora se voditi računa da se održava isti nivo ispune.

Četkanje terena je najefikasniji način da se teren održava u top formi za korišćenje. Četkanjem se podižu polegla vlakna i vrši se ponovno raspoređivanje gornjeg sloja ispune. Četkanje terena se vrši u zavisnosti od intenziteta upotrebe terena, a najmanje 1-2 puta nedeljno.

Četkanje terena može zahtevati i nekoliko prelazaka preko terena kako bi se uspešno izvršila ova operacija. Bilo koje vozilo za čišćenje i održavanje terena koje teži više od 150 kg, mora biti opremljeno pneumatskim gumama sa max pritiskom guma od 2,50 kg/cm². Ne parkirati vozila na terenu tokom vrelog dana ili ostavljati vozilo na mokrom terenu na duži vremenski period.

Tokom vremena ili nakon intenzivne upotrebe terena možete primetiti da je došlo do blagog sabijanja podloge. Da biste se pobrinuli da teren zadrži optimalne karakteristike potrebne za sportske aktivnosti (apsorpcija udarca, odbijanje lopte, prijatnost igrača, bezbednost) trebate dekompaktirati teren svake godine. To se radi mašinom koja ima čelične zupce koji mogu da prodrnu unutar terena i rastresu ispunu bez oštećivanja vlakana. Upotreba ovog uređaja zahteva preciznost, a mora ga koristiti obučeno osoblje. Ovaj posao morate poveriti ovlašćenoj kompaniji koja je specijalizovana za održavanje terena.

Zalivanje terena se preporučuje u periodima kada je veoma toplo. Mokar teren omogućava isparavanje koje brzo snižava temperaturu terena. Nikada ne koristite zagađenu vodu i vodite računa da teren ne zasitite ili potopite vodom. Nemojte koristiti vodenim mlazom visokog pritiska (preko 20 bara), jer to može ozbiljno oštetiti teren.

Sportisti bi trebalo da koriste sportsku obuću za igru na veštačkoj travi. Obuća treba da bude čista, bez prašine, kamenčića i prljavštine i ostale nečistoće koja može umanjiti kvalitet podloge. Za fudbal preporučujemo - standardnih 12-14 krampona, standardnih 45-60 mini krampona, patike sa 6 krampona (plastičnih krampona). Zabranjena je upotreba patika sa metalnim kramponima i patika za atletičare sa šiljcima.

Tabela učestalosti održavanja

Upotreba terena od veštačke trave	
Normalna	25 časova nedeljno
Česta	40 časova nedeljno
Intenzivna	preko 50 časova nedeljno
Proveravanje prostora ispred golova i centar terena	najmanje 3-4 puta nedeljno
Četkanje terena	najmanje jednom do dva puta nedeljno
Čišćenje terena	Po potrebi
Dopuna ispune gde je to potrebno	Po potrebi
Uklanjanje snega	Po potrebi
Kontrola linija i ivica	Po potrebi
Provjeravanje terena i provera sabijenosti	najmanje jednom godišnje i po potrebi